

Kotisairaalan osuus sairaalahoidosta kasvaa nopeasti

Uusilla hyvinvointialueilla kotisairaaloimintaa kehitetään vauhdilla. Keusotessa lähes 40 prosenttia terveyskeskussairaalapotilaista on kotisairaalahoidossa.

TEKSTI ULLA ORA

YHÄ USEAMMIN kotisairaala korvaa perinteisen kivijalkasairaalan. Kotisairaalassa voi jo nyt hoitaa monien erikoisalojen potilaita. Merkitys korostuu vanhuksilla ja heikkovointisimmassa väestössä.

– Kotisairaalan lääkärinä olen nähnyt, miten ihmisten toimintakyky heikenee sairaalassa nopeasti. Sen sijaan kotihoidossa edellytykset toimintakyvyn säilymiselle ennallaan ovat paremmat, kertoo yleislääketieteen erikoislääkäri **Katja Kuivaniemi** Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta (Pohde).

Hän on työskennellyt kotisairaalan lääkärinä vuodesta 2016.

Pohteen alueella on yli kymmenen kotisairaalayksikköä. Toiminta on alkanut jo yli kymmenen vuotta sitten, mutta nyt sitä kehitetään ja laajennetaan koko hyvinvointialueelle.

*”Olen nähnyt,
miten nopeasti
ihminen laitostuu
ja passivoituu.
Siksi kotona olemista
kannattaa tukea
mahdollisimman
pitkään.”*

Sauli Määttä

Tyypillisin asiakasryhmä ovat infektioasiakkaat, mutta palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa tarvitsevia hoidetaan myös paljon.

Työ on tiimityötä, jossa lääkärit ja hoitajat tekevät tiivistä yhteistyötä. Useimmiten potilaan luo lähtee hoitaja mukanaan reppu, jossa on tietty perusvälineistö, kuten nesteytysvälineet, verenpainemittari ja lääkkeitä.

Kotisairaalassa pääsääntöinen hoitovastuu on hoitajilla. Lääkäri on enemminkin konsultti, joka lähtee kotikäynnille lähinnä palliatiivista ja saattohoitoa vaativissa tilanteissa sekä ennakoivan hoitosuunnitelman tilanteissa.

– Yksi tärkein lääketieteen osa-alue on, että ihminen saa lopettaa elämänsä inhimillisesti ja ilman kärsimystä. Se on ainutkertainen vaihe elämässä, mihin jokaisella pitäisi olla mahdollisuus, kertoo **Sauli Määttä**.

Määttä toimii vuodeosaston arviointiyksikön lääkärinä, kotisairaalan lääkärinä sekä kotisairaanhoidon lääkärinä Haapavedellä. Hän on työskennellyt Haapaveden kotisairaalassa vuodesta 2019.

Määttä on nähnyt saman potilaan makaavan sairaalassa ja vieraillut hänen luonaan kotona. Siinä on hänen mielestään huikea ero.

– Olen nähnyt, miten nopeasti ihminen laitostuu ja passivoituu. Siksi kotona olemista kannattaa tukea mahdollisimman pitkään.

Luottamus on kotisairaalityössä erittäin tärkeää, koska lääkäri on hyvin

pitkälti hoitajien antaman tiedon varassa. Haapaveden kotisairaالاتiimissä on lääkärin lisäksi kahdeksan hoitajaa. Joissain tilanteissa kotikäynnille voi lähteä myös fysioterapeutti.

Asiakasatyytyväisyys korkea

Kotisairaالاتiimien koko vaihtelee Pohteen alueella 5–13 hoitajaan. Kotikäyntien pisimmät ajomatkat ovat 70 kilometriä.

Hoitojakso käynnistyy lääkärin lähetteestä ja hänen tekemästään hoitosuunnitelmasta.

Kotisairaalan osuus kaikesta sairaalahoidosta kasvaa jatkuvasti Pohteen alueella. Asiakasatyytyväisyys on korkealla.

– Hoitosuhde on tiivis, palveleva, turvallinen ja kannattava. Se on veto-voimatekijä, kertoo Pohteen yhden ko-

tisairaalakokonaisuuden vastuuyksikö-pääällikkö **Satu Maaninka**.

Toiminnasta saadut säästöt perustuvat siihen, että palvelu on tarpe-rusteista. Lääkäriresurssi on kohden-nettu. Säästöjä tulee myös siitä, että kivijalkasairaalaan kuuluvat ateria-palvelu, pyykkihuolto ja vaatehuolto jäävät pois.

Kotisairaala on ensimmäinen vaihtoehto

Keski-Uudellamaalla sijaitsevassa Keusotessa koko alueen kattava ympä-rivuorokautinen kotisairaaloiminta alkoi vuonna 2019. Jo ennen sitä toi-mintaa oli useiden kuntien alueella.

Hyvinvointialueella on tällä hetkellä yksi kotisairaala ja neljä kotisairaalatii-miä. Lähes 40 prosenttia terveyskes-kussairaalapotilaista on kotisairaala-

hoidossa. Muutama vuosi sitten luku oli 10–15 prosenttia.

– Kotisairaala on meillä ensimmäi-nen vaihtoehto, kun potilas tarvitsee sairaalahoidtoa. Osastohoito on vaihto-ehto, kun potilasta ei pystytä hoita-maan kotisairaalassa, kertoo kotisai-raalahoidon ylilääkäri **Anni Karppila**.

Keusoten kotisairaalassa potilaille annetaan kuuden lääkärin ja 40 sai-raanhoitajan toimesta erilaisia lääke-hoitoja, kuten antibioottihoitoja rau-tainfuusioita ja kortisonihoitoja. Koto-na on mahdollisuus myös palliatiivi-seen hoitoon.

Vähemmän ruuhkaa päivystyksiin

Länsi-Uudellamaalla on meneillään kotisairaaloimintojen yhtenäistä-misprojekti. Sisätautilääkäri **Johanna**

Hiltunen on aloittanut työnsä Lohjan kotisairaalassa neljä kuukautta sitten. Työnkuvaan kuuluu pääsääntöisesti infektiopotilaiden hoitoa.

– Palliatiiviset potilaat hoidetaan Lohjalla asuvien osalta Lohjan koti-hoidon toimesta ja muiden osalta ko-tisairaalan toimesta, hän sanoo.

Hiltusen mielestä kotisairaalan ta-voitteena olisi hyvä olla se, että pallia-tiivisessa hoidossa oleva potilas ei jou-tuisi päivystykseen.

– Liikkuvan sairaalan ulottamista myös Lohjan ja Raaseporin sairaalo-i-den alueelle selvitetään. Tavoitteena on, että esimerkiksi hoivakodeissa asuvia potilaita voitaisiin palvella hoi-vakodissa, eivätkä he päätyisi päivys-tykseen.